

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра англійської філології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи

М.Б. Боднар
«30» серпня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЛАТИНСЬКА МОВА

з галузі **01 Освіта**
за спеціальністю **014 Середня освіта**
предметною спеціалізацією **014.02 Мова і література (англійська)**
014.02 Мова і література (німецька)
за освітньо-професійною програмою бакалавра

Кременець – 2016

Робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова» для студентів за галуззю знань 01 Освіта для студентів, які навчаються за спеціальностями 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)) – 30 серпня 2016 року. – 10 с.

Розробник: Янков А.В., кандидат філологічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри англійської філології.

Протокол від «30» серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри англійської філології

Воронцова Н.Г.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)).	Курс	
Змістових модулів – 11		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
		Лабораторні	
		36	20
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.; самостійної роботи студента – 3 год.		Самостійна робота	
	54	70	
	Вид контролю		
	Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра	екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 40% до 60%;

для заочної форми навчання – 22% до 78%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення латинської мови передбачає виявлення місця і значення латинської мови в системі індоєвропейських мов і історії європейської культури, розуміння системи мови, набуття загально-лінгвістичних даних на базі одної із древніх письмових мов, навиків в читанні і перекладі зі словником латинських текстів.

Основним **завданням** вивчення дисципліни «Латинська мова» є розширення лінгвістичного світогляду студентів, сприяння розвитку в них наукового підходу до сучасних живих мов, отримання основних відомостей з історії та культури античного світу та вивчення незначної кількості греко-латинських еквівалентів (дублетів) для підвищення загальної та лінгвістичної компетентності насамперед.

Курс «Латинська мова» спрямований на формування у студентів таких **професійних компетентностей**:

1. Загальні компетентності (ЗК):

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій у педагогічній діяльності (ЗК 3).
- Здатність застосувати уміння ефективного та умілого використання знань з латинської мови у процесі продукування, трансляції та інтерпретації висловлювань.
- Здатність до володіння латинською мовою, володіння навичками перекладу, дослідницькими навичками.

- Базові уявлення про основи латинської мови, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності.
- Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички з латинської мови в комунікативних технологіях, ораторському мистецтві та риторичній комунікації для здійснення ділових комунікацій у професійній сфері.

2. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

- Здатність створювати умови для переносу лінгвістичних знань та навчального досвіду у вивченні рідної та іноземної мови, розвивати мовну увагу, виявляти подібності й відмінності в різних мовах **(СК 6)**.
- Здатність використовувати отримані теоретичні знання, вміння користуватися граматичними та лексичними ресурсами мови.
- Здатність усвідомлювати й контролювати організацію змісту текстового повідомлення, відношення слова до його загального контексту, внутрішньолексичні зв'язки, значення граматичних елементів, категорій, структур та процесів тощо.
- Здатність використовувати сучасні прийоми та підходи до вивчення мовних явищ у різних контекстах функціонування мови як засобу комунікації.
- Здатність самостійно аналізувати мовні факти, зокрема лексичні, стилістичні та граматичні явища, опираючись на теоретичні положення, що стосуються особливостей граматичної будови латинської мови, особливостей її семантичної системи та стилістичної диференціації.
- Здатність застосовувати на практиці методологічні принципи теорії граматики, лексикології, стилістики, етимології при осмисленні мовних явищ у різних умовах функціонування мови.
- Здатність користуватись категоріально-понятійним апаратом теоретичних лінгвістичних дисциплін, науковими джерелами, що сприятиме створенню теоретичної основи для подальшої науково-дослідницької діяльності.
- Здатність виформовувати свій власний (у т.ч. критичний) підхід до існуючих теорій та концепцій лінгвістики.
- Здатність творчо й критично осмислювати філологічну інформацію для вирішення теоретичних і практичних завдань у сфері професійної діяльності. Здатність виконувати власне дослідження (проект).

Програмні результати навчання

Після завершення курсу студент повинен:

- демонструвати уміння критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання у сфері гуманітарних, соціально-економічних та професійно-орієнтованих дисциплін при розв'язанні соціально-професійних завдань, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання **(РН 8)**;
- демонструвати знання категоріально-понятійного апарату курсу латинської мови;
- демонструвати сучасні уявлення про зміст навчальної компетенції та її гностичного, виховного, розвивального, планувального, організаційного, контролюючого та діагностичного компонентів;
- вміти розуміти основний зміст оригінальних текстів латинською мовою; вилучати інформацію з письмових джерел, демонструючи володіння відповідним лінгвістичним знанням;
- знати загальні принципи функціонування латинської мови, її граматичних категорій та семантико-граматичних класів слів;
- знати латинський алфавіт, правила читання букв і буквосполучень; елементи граматики; близько 300-500 слів і 50 крилатих висловів;

- вміти читати та писати латинською мовою, перекладати прості речення з рідної мови на латинську та з латинської;
- вміти використовувати сучасні прийоми та підходи до вивчення граматичних явищ;
- вміти правильно вживати лексичні та фразеологічні звороти латинської мови;
- вміти користуватися різними типами словників.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль I

Змістовий модуль I. Алфавіт.

Тема 1. Короткі відомості з історії латинської мови. Вимова голосних і приголосних. Правила читання та наголосу.

Змістовий модуль II. Іменник.

Тема 1. Граматичні категорії іменника. Поділ іменників на відміни. I та II відміни іменників.

Змістовий модуль III. Прикметники і займенники.

Тема 1. Граматичні категорії прикметника. Прикметники I-II відміни. Займенники особові, зворотний, присвійні.

Змістовий модуль IV. Дієслово.

Тема 1. Граматичні категорії дієслова. Основи й основні форми дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Наказовий спосіб.

Тема 2. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів.

Тема 3. Минулий та майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного станів.

Змістовий модуль V. Іменники III відміни.

Тема 1. Третя відміна іменників.

Змістовий модуль VI. Прикметник.

Тема 1. Прикметники III відміни.

Підсумковий тест

Модуль II

Змістовий модуль VII. Іменник IV і V відміни.

Тема 1. IV і V відміни іменників. Незмінні частини мови.

Змістовий модуль VIII. Часові форми дієслова.

Тема 1. Часи системи perfectum (активний стан): perfectum, plusquamperfectum, futurum primum indicativi activi.

Тема 2. Часи системи perfectum (пасивний стан): perfectum, plusquamperfectum, futurum primum indicativi passivi.

Тема 3. Відкладні та напіввідкладні дієслова. Неправильні дієслова.

Змістовий модуль IX. Займенники.

Тема 1. Вказівні, питальні, відносні та неозначені займенники.

Змістовий модуль X. Прикметник.

Тема 1. Ступені порівняння прикметників.

Змістовий модуль XI. Числівник.

Тема 1. Кількісні та порядкові числівники.

Підсумковий тест

ІНДЗ

Екзамен

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
л		п	лаб	с.р.	л		п	лаб	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										

Змістовий модуль 1. Алфавіт.										
Тема 1. Вимова голосних і приголосних. Правила читання та наголосу.	6			2	4	6			2	4
Разом за змістовим модулем 1	6			2	4	6			2	4
Змістовий модуль 2. Іменник.										
Тема 1. Граматичні категорії іменника. Поділ іменників на відміни. I та II відміни іменників.	6			2	4					4
Разом за змістовим модулем 2	6			2	4	4				4
Змістовий модуль III. Прикметники і займенники.										
Тема 1. Граматичні категорії прикметника. Прикметники I-II відміни. Займенники особові, зворотний, присвійні.	6			2	4	6			2	4
Разом за змістовим модулем 3	6			2	4	6			2	4
Змістовий модуль IV. Дієслово.										
Тема 1. Граматичні категорії дієслова. Основи й основні форми дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Наказовий спосіб.	2			2		6			2	4
Тема 2. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів.	2				2	4				4
Тема 3. Минулий та майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного станів.	2			2		6			2	4
Разом за змістовим модулем 4	6			4	2				4	12
Змістовий модуль V. Іменники III відміни.										
Тема 1. Третя відміна іменників.	6			2	4	6			2	4
Разом за змістовим модулем 5	6			2	4	6			2	4
Змістовий модуль VI. Прикметник.										
Тема 1. Прикметники III відміни.	4			2	2	5				5
Підсумковий тест	2			2						
Разом за змістовим модулем 6	6			4	2	5				5
Модуль 2										
Змістовий модуль VII. Іменник IV і V відміни.										
Тема 1. IV і V відміни іменників. Незмінні частини мови.	6			2	4	7			2	5
Разом за змістовим модулем 7	6			2	4				2	5
Змістовий модуль VIII. Часові форми дієслова.										
Тема 1. Часи системи perfectum	4			2	2	7			2	5

(активний стан): perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativi activi.									
Тема 2. Часи системи perfectum (пасивний стан): perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativi passivi.	2			2	7			2	5
Тема 3. Відкладні та напіввідкладні дієслова. Неправильні дієслова.	2			2	7			2	5
Разом за змістовим модулем 8	8		2	6	21			6	15
Змістовий модуль IX. Займенники.									
Тема 1. Вказівні, питальні, відносні та неозначені займенники.	6		2	4	7			2	5
Разом за змістовим модулем 9	6		2	4	7			2	5
Змістовий модуль X. Прикметник.									
Тема 1. Ступені порівняння прикметників.	4		2	2	5				5
Разом за змістовим модулем 10	4		2	2	5				5
Змістовий модуль XI. Числівник.									
Тема 1. Кількісні та порядкові числівники.	4		2	2	5				5
Разом за змістовим модулем 11	4		2	2	5				5
Підсумковий тест	2		2		2				2
Разом за змістовим модулем 14	8		2	6	2				2
ІНДЗ	2			2					
Усього годин	90		36	54	90			20	70

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Короткі відомості з історії латинської мови. Вимова голосних і приголосних. Правила читання та наголосу.	2	2
2	Граматичні категорії іменника. Поділ іменників на відміни. I та II відміни іменників.	2	

3	Граматичні категорії прикметника. Прикметники I-II відміни. Займенники особові, зворотний, присвійні.	4	2
4	Граматичні категорії дієслова. Основи й основні форми дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Наказовий спосіб.	2	2
5	Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів.	2	
6	Минулий та майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного станів.	2	2
7	Третя відміна іменників.	6	2
8	Прикметники III відміни.	4	
9	IV і V відміни іменників. Незмінні частини мови.	2	2
10	Часи системи perfectum (активний стан): perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativi activi.	2	2
11	Часи системи perfectum (пасивний стан): perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativi passivi.	4	2
12	Відкладні та напіввідкладні дієслова. Неправильні дієслова.	2	2
13	Вказівні, питальні, відносні та неозначені займенники.		2
14	Ступені порівняння прикметників.	2	
15	Кількісні та порядкові числівники.	4	
16	Разом	36	20

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Дієвідмінювання.	10	10
2	Граматичний аналіз і переклад простих речень.	10	10
3	Утворення ступенів порівняння прикметників, визначення граматичних форм словосполучень.	10	10
4	Аналіз і переклад речень із синтаксичними зворотами.	8	10
5	Аналіз і переклад речень з присудком у кон'юнктиві.	8	14
6	Вивчення зразків римської поезії.	8	16
	Разом	54	70

7. Індивідуальні завдання

1. Оформлення словника.
2. Складання глосарію дублетів греко-латинських терміноелементів. Та прикладів з дефініціями термінів, в яких вони використовуються
3. ІНДЗ. Лексика латинського походження в українській і англійській (німецькій) мові.

8. Методи навчання

Провідна форма навчання – лабораторне заняття. За характером логіки пізнання впроваджуються аналітичний, індуктивний та дедуктивний методи. За рівнем самостійної розумової діяльності – проблемний виклад та частково-пошуковий метод.

9. Методи контролю

Підсумковий контроль. Для контролю засвоєння дисципліни навчальним планом передбачений екзамен.

Поточний контроль. Для поточного контролю використовуються результати лабораторних занять, ІНДЗ та самостійної роботи.

Оцінювання практичного виконання різноманітних завдань і вправ, експрес-тести, поточний контроль, підсумковий контроль, співбесіда на екзамені.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота															ІНДЗ	Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Зм 1	Зм 2	Зм 3	Зм 4			Зм 5	Зм 6	Зм 7	Зм 8			Зм 9	Зм 10		Зм 11	20	50	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15				
	5			5		5		5			5		5					

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D		
60-67	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Робоча програма, опорні конспекти лабораторних занять; комплекс вправ; тексти для перекладу та домашнього читання; тестові завдання.

12. Рекомендована література

Базова

1. Ревак Н. Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : підручник / Ревак Н. Г., Сулим В. Т. — Вінниця : Нова книга, 2006. — 440 с.

Допоміжна

1. Бучко Г. Є. Латинська мова : посібник для студентів гуманітарних спеціальностей / Бучко Г. Є., Галаса О. І. — Тернопіль : Навчальна книга- Богдан, 2011. — 160 с.
2. Кацман, Н. Л. Латинский язык : учеб. для студ. высш. учеб. Заведений / Н. Л. Кацман, З. А. Покровская. — М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. — 456 с.
3. Оленич Р. М. Латинська мова : навч. посібн. / Оленич Р. М., Оленич І. Р., Чернюх Б. В. — 2-ге вид., виправл. і доповн. — Львів: Світ, 2008. — 472 с.
4. Петрова Г. Латинсько-український словотвірний словник : 20 000 слів / Галина Петрова. — Тернопіль: «Навчальна книга — Богдан», 2010. — 880 с.
5. Скорина Л. П. Porta antiqua : підр. з латин. мови для ліцеїв, гімназій і коледжів / Л. П. Скорина [та ін.]. — К. : СІНТО, 1994. — 272 с.
6. Цимбалюк Ю. В. Англо-латинсько-українсько-російський словник афоризмів / Цимбалюк Юрій Васильович. — К. : Грамота, 2009. — 408 с.
7. Цимбалюк Ю. В. Латинські прислів'я і приказки / Цимбалюк Юрій Васильович. — К. : Вища школа, 1990. — 436 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Електронне зібрання латинських текстів
<http://www.thelatinlibrary.com/>
2. Портали для тих, хто вивчає латину
Lingua Latina
<http://www.lingualatina.ru/>
3. Lingua Latina Aeterna
<http://linguaeterna.com/>